

(переклад: «Андорра в Раді Європи»). Центральну композицію реверсу монети навколо прикрашають 12 зірок Європейського Союзу [4; 5].

Тому, базуючись на вище сказаному, дана тема є дуже важливою, оскільки завдяки міжнародним організаціям, країни Європейського Союзу ратифікували міжнародні договори, метою яких є досягнення миру, а також держави змогли розробити внутрішні нормативно-правові акти демократичними, і саме сучасна нумізMATика досліджує історичні етапи набуття спільного миру та розквіту міжнародних відносин і зовнішньої політики.

Список використаних джерел:

1. Дмитрієв А.І. та ін. Міжнародне публічне право: Практикум. – К.: Юрінком Інтер, 2001. – 352 с.
2. Кернз В. Вступ до права Європейського Союзу: Навч. посіб.: Пер. з англ. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2002. – 381 с.
3. Матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції «Становлення та розвиток правової держави: проблеми теорії та практики». – Миколаїв: НУК., 2018. – 258 с.
4. Баешко Л.С., Гордиенко А.Н., Гордиенко А.Н. «Энциклопедия символов». – М.: Эксмо, 2007. – 304 с.
5. Памятные монеты 2 евро. URL: [https://ru.wikipedia.org/wiki/Два_евро_\(памятные_монеты\)](https://ru.wikipedia.org/wiki/Два_евро_(памятные_монеты))

Ткаленко Д.А.

студентка,

*Київський національний університет
імені Тараса Шевченка*

РЕАЛІЗАЦІЯ КОНВЕНЦІЇ ПРО ПРАВА ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ В УКРАЇНІ

Право на життя є основним правом людини, проте впродовж всієї історії були часи, коли життя людей з обмеженими можливостями було під загрозою, тому що їх життя вважалося менш цінними, ніж життя «нормальних» людей. На щастя, у теперішній час більшість

держав на національному рівні, а також міжнародна спільнота в цілому намагаються вживати заходів з метою забезпечення належного соціального захисту цієї групи населення, створення для них максимально сприятливих умов життя.

Одним із найбільш значимих кроків на цьому шляху стало підписання Організацією Об'єднаних Націй 13 грудня 2006 року Конвенції про права осіб з інвалідністю (Convention on the Rights of Persons with Disabilities).[1] Україна підписала Конвенцію про права осіб з інвалідністю і Факультативний протокол до неї 24 вересня 2008 року. А вже через рік 16 грудня 2009 року Верховною Радою України ці два акти було ратифіковано [2], 6 березня 2010 року Конвенція набрала чинності. З цього часу імплементація Конвенції є одним із пріоритетних завдань Кабінету Міністрів України.

Відповідно до взятих Україною зобов'язань на сьогодні однією із стратегічних цілей державної політики у сфері захисту прав осіб з інвалідністю є створення суспільного середовища рівних можливостей для таких осіб та їх інтеграція у суспільне життя, переосмислення поточних соціальних послуг для створення системи підтримки, що забезпечить суспільну активність та незалежність людей з інвалідністю [9].

Загальними засадничими принципами Конвенції є повага до притаманного людині достоїнства, її особистої самостійності, зокрема свободи робити власний вибір, і незалежності; недискримінація; повне й ефективне залучення та включення до суспільства; повага до особливостей осіб з інвалідністю і прийняття їх як компонента людської різноманітності й частини людства; рівність можливостей; доступність; рівність чоловіків і жінок; повага до здібностей дітей з інвалідністю, що розвиваються, і повага до права дітей з інвалідністю зберігати свою індивідуальність [1].

На нашу думку, реалізація Конвенції про права осіб з інвалідністю, насамперед, пов'язується із відповідним законодавством України, в якому конкретизуються положення, викладені в Конвенції, закріплюється план заходів, спрямованих на реальне втілення в життя відповідних конвенційних норм. Так, основним законодавчим актом у цій сфері є Закон України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні» [3]. Хоч

даний Закон діє в Україні ще з 1991, проте після ратифікації Парламентом Конвенції до цього Закону було внесено низку змін, спрямованих на імплементацію положень Конвенції.

Крім того, на виконання вимог Конвенції постановою Кабінету Міністрів України від 01.08.2012 № 706 була затверджена Державна цільова програма «Національний план дій щодо реалізації Конвенції про права осіб з інвалідністю» на період до 2020 року[5]. Програма спрямована на заохочення, захист і забезпечення повного й рівного здійснення особами з інвалідністю всіх прав людини та основоположних свобод в усіх сферах суспільного життя з урахуванням положень Конвенції, а також вжиття заходів щодо поважного ставлення до притаманної їм гідності. Крім того, з метою забезпечення додержання та реалізації прав і свобод осіб з інвалідністю відповідно до вимог Конвенції про права осіб з інвалідністю було підписано Указ Президента України № 553/2016 «Про заходи, спрямовані на забезпечення додержання прав осіб з інвалідністю» [4].

У 2015 році Україна представила на розгляд Комітету ООН з прав осіб з інвалідністю Першу періодичну Доповідь про реалізацію положень Конвенції про права осіб з інвалідністю [5]. Громадські об'єднання осіб з інвалідністю подали на розгляд Комітету Альтернативний звіт громадських організацій щодо виконання Конвенції ООН про права людей з інвалідністю. З метою подальшої імплементації Конвенції в Україні Комітет надав заключні зауваження стосовно первинної доповіді України про стан реалізації Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю [9]. На виконання рекомендацій, викладених у заключних зауваженнях Комітету, Верховною Радою України було прийнято закони, якими слово «інвалід» було замінено словами «особа з інвалідністю» в низці нормативно-правових актів України. Акцентуємо увагу, що на виконання рекомендацій Комітету розпорядженням Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 № 1073-р затверджено План заходів з виконання рекомендацій, викладених у заключних зауваженнях, наданих Комітетом ООН з прав осіб з інвалідністю до першої періодичної доповіді України про виконання Конвенції про права осіб з інвалідністю, на період до 2020 року [6].

Вважаємо, що одним із важливих аспектів реалізації Конвенції про права людей з інвалідністю є використання інклюзивного підходу до процесу прийняття рішень. Поняття «інклюзивне прийняття рішень» означає підхід, при якому до формування інклюзивної політики та прийняття рішень активно залучають тих, на кого вони впливають безпосередньо. Інклюзивний підхід до прийняття рішень виник як провідний фактор у забезпеченні рівності усіх людей, в тому числі осіб з інвалідністю. За умов його дотримання політика та послуги, що запроваджуються з метою захисту прав людей з інвалідністю, формується з урахуванням досвіду тих, на кого вони спрямовані. Лаконічний його зміст: «нічого для нас без нас». Чимало бар'єрів, з якими доводиться зустрічатися людям з інвалідністю, існують лише тому, що вони не залучалися до процесу формування політики та послуг, які впливають на їхнє життя. Якщо позбутися цих бар'єрів, то користь отримають не тільки люди з інвалідністю та їх родини, а загалом суспільство [7].

Слід погодитися із наявною в літературі позицією про те, що постійна позитивна динаміка зростання пенсійних і соціальних виплат інвалідам є недостатньою для їх соціального захисту, адже особи з обмеженими можливостями продовжують залишатися найменш забезпеченими категоріями населення в Україні. Науковці визначають, що сучасний стан вітчизняного законодавства, що регулює соціальний захист вказаних громадян, характеризується як незадовільний, внаслідок його безсистемності,

наявності численних підзаконних нормативно-правових актів, які часто всупереч принципу законності в державі, не тільки не відповідають базовим законам в цій сфері, але й звужують обсяг та зміст прав осіб з інвалідністю [8; 4]. Тому соціальний захист осіб з інвалідністю має включати не лише матеріальні питання (у вигляді соціального забезпечення), а й весь спектр потреб людського життя: соціально-побутове обслуговування, охорону здоров'я, освіту, соціальну і професійну реабілітацію, зайнятість осіб з інвалідністю. При чому на останньому пункті потрібно робити особливий акцент, тому що саме зайнятість має визначати можливості економічної автономії інваліда, створювати ресурси для його соціального розвитку та сімейного

благополуччя. Важливо вживати заходів щодо підвищення конкурентоспроможності осіб з інвалідністю на ринку праці.

Вчені підкреслюють необхідність визначення основних завдань України, які сприяли би приведенню у відповідність чинних нормативно-правових актів до положень Конвенції, зокрема: – закріплення в українському законодавстві принципів Конвенції ООН про права інвалідів у сфері забезпечення та реалізації прав інвалідів на працю, а також їх гарантії на справедливі та сприятливі умови праці, рівні можливості, рівну винагороду за працю рівної цінності, безпечні і здорові умови праці; – визначення понять «дискримінація за ознакою інвалідності», «розумне пристосування робочого місця», «спілкування», «мова»; – розроблення та впровадження механізму захисту громадян виконавчими органами влади від дискримінації за ознакою інвалідності; – розроблення порядку фінансового забезпечення індивідуальних програм реабілітації інвалідів; – виконання нормативу працевлаштування інвалідів на підприємствах усіх форм власності, у тому числі й на ті, що утримуються за рахунок державного та місцевого бюджету; – створення механізму стимулювання приватних підприємств для працевлаштування інвалідів [9, с. 247].

Підсумовуючи вищевикладене, слід зазначити, що практична реалізація Конвенції про права осіб з інвалідністю є вкрай важливою частиною загальної політики держави. На це вказує стійка тенденція до зростання частки інвалідів у загальній структурі населення України. Якщо у 2001 році загальна кількість інвалідів в Україні становила близько 5,3% усього населення, або 2,5975 млн осіб, то у 2018 році – близько 2,635 млн осіб, що становить 6,2% від загальної кількості населення [10, с. 162].

Таким чином, можемо констатувати, що проблема соціального захисту осіб з інвалідністю реально має місце в Україні, де рівень державного соціального захисту осіб з обмеженими можливостями оцінюється як суттєво нижчий порівняно із європейською практикою. Це означає, що реалізація на практиці Конвенції про права осіб з інвалідністю повинна відбуватися ще більш активно, особливо в частині професійної, трудової реабілітації та працевлаштування. Отже, в цілому функція держави, органів

управління, відповідних громадських організацій та пересічних громадян щодо осіб з інвалідністю повинна виявлятися у створенні належних правових, економічних, політичних, соціально-побутових і соціально-психологічних умов для задоволення їхніх потреб щодо стану здоров'я, матеріального забезпечення, посиленої трудової та громадської діяльності. Все це зумовить максимальну інтеграцію людей з обмеженими можливостями до життя звичайних громадян.

Список використаних джерел:

1. Конвенція про права осіб з інвалідністю від 13.12.2020. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71
2. Про ратифікацію Конвенції про права осіб з інвалідністю і Факультативного протоколу до неї: Закон України від 16.12.2009 р. № 1767-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1767-17>
3. Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні: Закон України від 21.03.1991 № 875-XII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/875-12>
4. Про заходи, спрямовані на забезпечення додержання прав осіб з інвалідністю: Указ Президента України від 13.12.2016 № 553/2016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/553/2016>
5. Державна цільова програма «Національний план дій з реалізації Конвенції ООН про права інвалідів» на період до 2020 року : Постанова Кабінету Міністрів України від 01.08.2012 р. № 706. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/553/2016>
6. Про затвердження плану заходів з виконання рекомендацій, викладених у заключних зауваженнях, наданих Комітетом ООН з прав осіб з інвалідністю, до першої доповіді України про виконання Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю на період до 2020 року: розпорядження Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 № 1073-р. URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1073-2016-%D1%80>
7. Нічого для нас без нас: Посібник з інклюзивного прийняття рішень для державних органів. Упорядники: Азін В.О., Байда Л. Ю., Госс Н., Ждан П.М., Сухініна І.М., Флетчер А. Київ : Ленвіт, 2015. 102 с.
8. Малюга Л. Ю. Соціальний захист інвалідів та постраждалих внаслідок катастрофи на ЧАЕС в Україні : навч. посіб. Київ : Алерта, 2016. 326 с.
9. Завіновський І. С. Соціальний захист інвалідів в Україні. *Соціально-трудова відносини: теорія та практика*. 2015. № 2. С. 246–252. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/stvttp_2015_2_32
10. Силенко Н. Концептуальні засади Конвенції ООН про права інвалідів. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2016. № 6/2. С. 161–165. URL: http://vjhr.sk/archive/2016_6/part_2/30.pdf